

RIKSLØNNSNEMNDAS KJENNELSE AV 9. DESEMBER 1980 I
SAK NR. 6/1980

Twisten mellom Norsk Sykepleierforbund og Norske
Kommuners Sentralforbund.

Nemndas sammensetning:

Fylkesmann Ragnar Christiansen, formann

Tryggedirektør Finn Alexander

Administrerende direktør Alf Hernes

Nestformann i Landsorganisasjonen i Norge, Leif Haraldseth

Direktør i Norsk Arbeidsgiverforening, Asbjørn Lien

Leder i Norsk Sykepleierforbund, Anne-Lise Bergenheim

Avdelingsdirektør i Norske Kommuners Sentralforbund,

Karl Walter Tveter.

Leder Anne-Lise Bergenheim og avdelingsdirektør
Tveter er utpekt av partene i tvisten. I samsvar med
§ 2,3 i lov av 19. desember 1952 om lønnsnemnd i arbeidstvister
stemmer fra arbeidstakersiden Anne-Lise Bergenheim og fra
arbeidsgiversiden Karl Walter Tveter.

Partene har gjort rede for sine standpunkter ved
skriftlige innlegg og muntlig prosedyre for nemnda under
hovedforhandling 20. november 1980.

Etter at saken har vært drøftet i flere møter avsa
Rikslønnsnemnda 9. desember 1980 denne

k j e n n e l s e:

Twisten omfatter de vel 16.000 arbeidstakere
i kommuner og fylkeskommuner som er organisert i Norsk
Sykepleierforbund.

Tariffavtalen mellom Norsk Sykepleierforbund og
Norske Kommuners Sentralforbund utløp 30. april 1980
etter lovlig oppsigelse, jfr. Norsk Sykepleierforbunds
brev av 15. januar 1980.

Tarifforhandlingene på den kommunale sektor tok til 17. desember 1979. I brev av 7. januar 1980 fremmet Norsk Sykepleierforbund skriftlig sine krav i forbindelse med tariffrevisjonen pr. 1. mai 1980. I møte den 30. januar redegjorde Norsk Sykepleierforbund nærmere for kravene.

Det ble i perioden fram til 26. april 1980 avholdt en rekke forhandlingsmøter mellom partene. Norske Kommuners Sentralforbund kom da fram til et anbefalt forhandlingsresultat med bl.a. Norsk Kommuneforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Norsk Søsionomforbund, Norsk Sykepleierforbund, Norsk Lærerlag, Norges Ingeniørorganisasjon - NITO, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund-Seksjon kommune, Norsk Hjelpepleierforbund, Norske Sivilingeniørers Forening, Den norske tannlægeforening, Den norske veterinærforening, Norges Juristforbund, Norske Arkitekters Landsforbund, Norsk Psykologforening og Yngre Lægers forening.

Det ble brudd med Den norske lægeforening, Norsk Fysiokjemikerforbund og Norske Fysioterapeuters Forbund.

Forhandlinger om sentrale justeringer og normeringer ble ført samtidig med revisjon av hovedtariffavtalen. Det anbefalte forhandlingsresultat omfattet derfor både revisjon av hovedtariffavtalen og justeringer/normeringer.

Forhandlingsforslaget ble sendt ut til uravstemning. Ca. 75 pst. av Norsk Sykepleierforbunds medlemmer innenfor dette tariffområdet deltok i avstemningen. I brev av 25. juni d.å. meddelte Norsk Sykepleierforbund at forhandlingsforslaget var nedstemt. Av de avgitte stemmer var ca. 53 pst. nei-stemmer og ca. 47 pst. ja-stemmer. For de øvrige arbeidstakerorganisasjonene ble de anbefalte forslag vedtatt av medlemmene, bortsett fra Norsk Lærerlags medlemmer hvor ca. 59 pst. stemte nei.

Ved provisorisk anordning av 27. juni 1980 ble det bestemt at tvisten mellom Norsk Lærerlag og Norske Kommuners Sentralforbund skulle avgjøres av Rikslønnsnemnda. 31. juli 1980 avsa Rikslønnsnemnda kjennelse med følgende slutning:

"Det anbefalte forhandlingsresultat av 26. april 1980 gjøres gjeldende som tariffavtale mellom Norske Kommuners Sentralforbund og Norsk Lærerlag for perioden 1. mai 1980 - 30. april 1982."

Twisten mellom Den norske lægeforening og Norske Kommuners Sentralforbund vil bli søkt løst ved frivillig mekling. Twisten med Norske Fysioterapeuters Forbund er løst ved at partene godtok Riksmeklingsmannens forslag av 3. september d.å. Norsk Fysikjemikerforbund og Norske Kommuners Sentralforbund vedtok 16. september d.å. Riksmeklingsmannens forslag om at Rikslønnsnemnda skulle avgjøre tvisten.

Etter henstilling fra partene ble tvisten mellom Norsk Sykepleierforbund og Norske Kommuners Sentralforbund søkt løst ved frivillig mekling under ledelse av Riksmeklingsmannen. Meklingen ble avsluttet 2. juli 1980 uten resultat. Ved brev av 3. juli 1980 varslet Norsk Sykepleierforbund plassfratredelse for sine medlemmer ved 5 sykehus fra 20. august 1980 kl. 1500. Ved brev av 11. august 1980 ble det meddelt at i alt 473 medlemmer ville bli tatt ut i streik. Riksmeklingsmannen la ned midlertidig forbud mot arbeidsstans til mekling var prøvet, og det ble holdt meklingsmøter 19., 25. og 26. august 1980. På møtet 26. august 1980 fremla Riksmeklingsmannen et forslag som han krevde at partene sendte ut til uravstemning. Svarfrist ble satt til 3. oktober 1980. På denne bakgrunn trakk Norsk Sykepleierforbund 27. august 1980 tilbake sitt varsel om plassfratredelse.

Dette forslaget ble ikke anbefalt av Norsk Sykepleierforbunds hovedstyre. Ca. 65 pst. av forbundets medlemmer i dette tariffområdet deltok i uravstemningen. Av disse stemte ca. 84 pst. nei til forslaget, mens ca. 16 pst. stemte ja. Riksmeklingsmannens forslag ble vedtatt av Norske Kommuners Sentralforbund i styremøte den 12. september d.å. Etter at resultatet av uravstemningen forelå varslet Norsk Sykepleierforbund 3. oktober 1980 igjen streik med virkning fra 9. oktober 1980 med samme omfang som første gang.

Partene ble 6. oktober 1980 innkalt til møte i Kommunal- og arbeidsdepartementet. Statsråd Harriet Andreassen mottok partenes orientering om tvisten. Under møtet oppfordret hun Norsk Sykepleierforbund om ikke å iverksette arbeidsnedleggelse før Regjeringen og Stortinget hadde vurdert eventuell bruk av tvungen lønnsnemnd. Norsk Sykepleierforbund sa seg villig til å følge statsrådets oppfordring og stillet den varslede arbeidsnedleggelse i bero. Ved lov av 24. oktober 1980 ble det bestemt at tvisten mellom Norsk Sykepleierforbund og Norske Kommuners Sentralforbund skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

Lov av 24. oktober 1980 om lønnsnemndbehandling av tvisten mellom Norsk Sykepleierforbund og Norske Kommuners Sentralforbund ved tariffoppgjøret våren 1980 har denne ordlyd:

" § 1

Twisten mellom Norsk Sykepleierforbund og Norske Kommuners Sentralforbund i forbindelse med tariffrevisjonen pr. 1. mai 1980 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans eller blokade til løsning av tvisten.

Reglene i lov av 19. desember 1952 nr. 7 om lønnsnemnd i arbeidstvister får tilsvarende anvendelse.

§ 2

Denne lov trer i kraft straks."

Partenes påstander:

Norsk Sykepleierforbund har nedlagt denne påstand:

" Overenskomsten for perioden 1.mai 1978 til 30.april 1980 fornyes med virkning fra 1.mai 1980. Til grunn for avtalen legges forhandlingsforslaget mellom NKS og NSF av 26.april 1980, og Riksmeklingsmannens møtebok av 26.august 1980 - med følgende endringer:

1. Stilling som offentlig godkjent sykepleier gis avlønning etter følgende opprykksstige:

Lønnsansiennitet år:	0	2	4	6	8
Lønnsstinn	13	14	14	15	16

Endringene gjøres gjeldende for stillingskodene 6027, 7174, 7218, 7009, 7013, 6684.

2. Merknad om tillegg for administrativ utdanning fra Norges Sykepleierhøyskole, Kommunalskolen og tilsvarende fra Distriktshøyskole bibeholdes for:
 - a) avdelingssykepleier i psykiatrisk avdeling/institusjon med spesialscole i psykiatrisk sykepleie (stillingskode 6979)
 - b) oversykepleier i psykiatrisk avdeling/institusjon med spesialscole i psykiatrisk sykepleie (stillingskode 6936)
 - c) avdelingsjordmor (stillingskode 6473)
 - d) overjordmor (stillingskode 7136)."

Norske Kommuners Sentralforbund har på vegne av kommunene og fylkeskommunene nedlagt denne påstand:

"Det anbefalte forhandlingsforslag mellom Norsk Sykepleierforbund og Norske Kommuners Sentralforbund av 26. april 1980 med de presiseringer som fremgår av Riksmeklingsmannens møtebok fra meklingen 19., 25. og 26. august 1980 gjøres gjeldende som tariffavtale mellom partene for tariffperioden 1. mai 1980 - 30. april 1982."

Partenes anførsler:

Norsk Sykepleierforbund har i det vesentlige anført:

Norsk Sykepleierforbund la i brev av 7. januar 1980 frem krav ved tariffrevisjonen pr. 1. mai 1980. Kravene omfatter følgende hovedpunkter:

- a. Fellesbestemmelsene
- b. Endret grunnlønnsplassering for offentlig godkjent sykepleier slik at ny grunnlønn blir lønnstrinn 13 stigende til lønnstrinn 16 etter åtte år.
- c. Diverse reguleringer av faste tillegg, pensjonsforhold etc.
- d. Justerings- og normeringsforhandlinger i annet avtaleår.

Under meklingen som fulgte etter at forhandlingsforslaget av 26. april 1980 ble nedstemt, opprettholdt Norsk Sykepleierforbund i vesentlig grad de av forbundets opprinnelige krav som ikke var innfridd i forhandlingene:

NORSK SYKEPLEIERFORBUNDS KRAV FOR OFFENTLIG GODKJENT SYKEPLEIER

Offentlig godkjent sykepleier hadde inntil 30. april d.å. begynnerlønn i lønnstrinn 9 og topplønn i lønnstrinn 16 etter ti år (plassering på stige 1.tr. 9-16 skjedde med virkning fra 1. mai 1975).

Ved Stortingets behandling av sykepleiernes lønnsnivå, i forbindelse med Sykepleieraksjonen 1972 var lønnen pr. 1. mai 1972 1.tr. 7-14 (1.kl. 10.0 - 13.4) over ti år.

Norsk Sykepleierforbunds (N.S.F.) krav ved årets oppgjør var begynnerlønn i lønnstrinn 13 for offentlig godkjent sykepleier og topplønn i lønnstrinn 16 etter åtte år. NSF har med det lagt vekt på begynnerlønnen.

I denne forbindelse peker N.S.F. på de endringer i sykepleiernes ansvars- og funksjonsområde som har funnet sted i løpet av de siste 10 - 15 år. Disse forhold er påpekt i Stortingets behandling av "Sykepleieraksjonen 1972". På s. 308 i Innst.S.nr. 121,1972/73 heter det:

"Med det faktiske kjennskap man i dag har til sykepleiernes arbeid, er det alminnelig erkjent at selve arbeidets art og karakter, kravene til innsats, kvalifikasjoner og ansvar må føre til en omvurdering.

Dersom en slik nyvurdering ikke så snart som mulig gir seg praktiske og konkrete utslag, er det fare for at de siste års sammenhengende krise i vårt helsevesen blir ytterligere forsterket."

Den forsterkede administrasjonskomiteen viste til Stortingsmelding nr. 16, 1972/73 om sykepleieraksjonen og refererer fra side 3 i meldingen:

"Arbeidssituasjonen i sykehusene har gradvis skiftet karakter. Særlig de siste 10 år har det foregått endringer som har stor innvirkning på blant annet sykepleiernes arbeids- og ansvarsområde. Dette har flere årsaker. Den medisinske og teknologiske utvikling har medført en sterk spesialisering innen medisin og sykepleie. Det er opprettet stadig flere spesialavdelinger med stigende krav til sykepleietjenesten."

Sykepleierne har dessuten i løpet av de senere år fått vesentlig økte lederfunksjoner. Sykepleiere planlegger pasientenes pleie og har ansvar for utførelsen av sykepleien. Hjelpepleiere, hjelpepleierelever, elever ved grunnskolen i sykepleie og hospitanter trenger veiledning, ledelse og tilsyn i sitt arbeid, fremholder N.S.F.

I sin kjennelse av 1. juli 1974, som gjaldt tvisten mellom Norsk Sykepleierforbund og Norske Kommuners Sentralforbund (N.K.S.) sluttet Rikslønnsnemnda seg til disse uttalelsene. Ved denne kjennelsen fikk offentlig godkjent sykepleier fra 1. mai 1975 den lønns plassering som gjaldt til 30. april 1980, anfører N.S.F. Denne endrede lønns plassering fra 1. mai 1975 har i realiteten ikke gitt sykepleierne en bedret lønnsutvikling i forhold til andre grupper, fremholder N.S.F.

LØNNSUTVIKLING FOR SYKEPLEIERE I 70-ÅRENE

På bakgrunn av Stortingets tidligere uttalelser i 1973 (St.meld.nr. 16, 1972/73, innstilling S.nr. 121, 1972/73) samt Rikslønnsnemndas uttalelser i 1972 og 1974 er det grunn til å se nærmere på om den uttalte oppjustering har funnet sted.

N.S.F viser i denne forbindelse til rapporten "Lønnsutvikling for sykepleiere. Beregningsresultatet for periodene

a) 1978-1980, b) 1970-1980" utarbeidet på oppdrag fra N.S.F. av konsulentfirmaet Asbjørn Habberstad A/S.

N.S.F. peker spesielt på at i kap. B "Sammenlikning med andre yrkesgrupper" er det foretatt en sammenlikning for øverste og nederste lønnstrinn for sykepleiere mot middellønn i industri og i Staten. Sammenlikningen er utført til året 1979 da data for året 1980 mangler. Materialet viser at det har skjedd små relative endringer når en sammenlikner utviklingen av lønnen for sykepleiere med middellønn for en industriarbeider og med middellønn i Staten.

Bruttolønn for øverste lønnstrinn for sykepleiere utgjorde i 1970 ca. 95 pst av middellønn for en industriarbeider. I 1979 utgjorde den ca. 98 pst. De tilsvarende tall for nederste lønnstrinn var 75 pst i 1970 og 73 pst i 1978.

Ut fra det foreliggende tilbud fra N.K.S. om begynnerlønn i lønnstrinn 12, vil antakelig laveste lønnstrinn for sykepleiere representere brutto vel 80 pst i forhold til middel-lønn for industriarbeider i 1980, fremholder N.S.F.

Øverste lønnstrinn for sykepleiere vil antakelig fortsatt representere brutto ca. 98 pst av middellønn for industriarbeider i 1980.

Det er trolig at i hovedtrekk vil samme tendens vise seg i forholdet mellom øverste/laveste lønnstrinn for sykepleiere og middellønn i Staten i 1980.

Det er grunn til å merke seg at fra 1970 til 1979 har forholdet til industriarbeideren vært tilnærmet konstant til tross for at øverste lønnstrinn for sykepleier i denne perioden er blitt justert opp fem lønnstrinn (fra 11 til 16) og laveste lønnstrinn tre trinn (fra 6 til 9).

Ser en reallønnsutviklingen for sykepleierne i perioden 1978-1980 og sammenlikningen mellom sykepleiere og andre yrkesgrupper for perioden 1970 - 1979 under ett, kan en konkludere med at sykepleierne i det ti-år en har bak seg, har hatt en reallønnsoppgang (uten hensyn til de nye studievilkårene) på linje med andre yrkesgrupper på tilsvarende lønnsnivå. Noen forbedring av sykepleiernes relative posisjon sammenliknet med andre yrkesgrupper har ikke funnet sted.

Tar en med i betraktningen - hva en nødvendigvis må gjøre - at sykepleiernes studievilkår i den aktuelle periode 1970 - 1980 er blitt endret i vesentlig grad, er realiteten at sykepleiernes reallønnsutvikling har vært betydelig dårligere enn for tilsvarende grupper i arbeidslivet, fremholder N.S.F.

REALLØNNSUTVIKLING FOR SYKEPLEIERE - HENSYNTAKEN TIL DE NYE ETABLERTE STUDIEVILKÅR

Endring av studievilkårene skjedde i hovedsak for de sykepleierstudenter som påbegynte utdanningen i 1976 og ble uteksaminert i 1979. Til da hadde sykepleierstudentene fått dekket kost og losji samt mottatt visse håndpenger under utdanning.

Av rapporten fra Asbjørn Habberstad A/S "Reallønnsutvikling for sykepleiere - hensyn tatt til opparbeidet studiegjeld" som er fremlagt for Rikslønnsnemnda, går det fram hvordan

de nye studieutgiftene slår ut realøkonomisk for sykepleierne. Beregningene har tatt hensyn til det foreliggende tilbud fra N.K.S. med lønns plassering i lønnstrinn 12 - 16 over seks år.

Når man i beregningene trekker inn de nye studieutgiftene, viser det seg at sykepleierne sammenliknet med tilsvarende grupper i den private og offentlige sektor i vesentlig grad er blitt hengende etter i reallønnsutviklingen, anfører N.S.F. Eksempelvis blir nytudannede sykepleiere ut fra tilbudet liggende under 1976-nivå i reallønn (+ 0,03/ - 6,5 pst varierende med tjenesteansiennitet) mens veksten i samfunnet for øvrig har vært 15,1 pst fra 1976 - 1980.

For å belyse alvoret i situasjonen på en annen måte: Hvis man ser bort fra det etterheng som allerede har påløpt, men justerer lønnen for nyutdannede sykepleiere slik at de kun får tilbake 1976-nivået, må lønnsstigen forskyves til lønnstrinn 14 ved to års lønnsansiennitet, anfører N.S.F.

YRKESAKTIVITET BLANT SYKEPLEIERE

Det har gjennom flere år vært et faktum at avgangen fra sykepleieryrket er eksepsjonelt stor. Fra arbeidsgiverhold ble forholdet lenge søkt forklart bare med at sykepleien er et utpreget kvinneyrke.

Grunnlaget for denne argumentasjon falt imidlertid sammen etter at Likelønnsrådet i 1966, på basis av foretatte undersøkelser, kunne konstatere at yrkesaktiviteten blant gifte kvinnelige sykepleiere var langt mindre enn blant gifte kvinner i andre yrker, anfører N.S.F.

I de senere år er sykepleiernes yrkesaktivitet (i deltidsstillinger) steget noe. Men yrkesaktiviteten blant sykepleiere i full stilling er fortsatt lav. Det er grunn til å understreke at det her er tale om et særnorsk fenomen: Norge har blant de nordiske land både den høyeste utdanningskapasitet for sykepleiere og den laveste yrkesaktivitet.

For enhver som ikke nærmest er programforpliktet til å lete etter andre forklaringer, må det være innlysende at de dårlige lønnsforhold er en vesentlig årsak til den sterke avgang fra sykepleieryrket, anfører N.S.F.

Helsedirektoratet opplyser at det pr. 1. oktober 1979 var registrert 33 286 offentlig godkjente sykepleiere. Av disse var 6 692 ikke-yrkesaktive. Det vil si at 82 pst er yrkesaktive. Men av dette tallet er ca. halvparten i deltidsstillinger. Omregnet representerer dette totalt ca. 57 pst i hele stillinger.

Man må spørre seg hvorfor såvidt mange arbeider i et deltidsansettelsesforhold.

En arbeidsgruppe ved Norsk Institutt for Sykehusforskning (Knut H. Sørensen, Brita Trøbakken og Guri Brit Nielsen: Deltidsarbeid - en særordning for kvinner) viser i sitt materiale til en stor økning av deltidsansatte innen helsesektoren de siste 10 år. I 1978 arbeidet 41 pst av alle på deltid mot 4 pst i 1970. I antall utgjør det en økning fra ca. 530 til ca. 12 000 i denne perioden.

Det går frem at flertallet av de spurte har valgt deltidsstilling fordi hel stilling ble for anstrengende. Dessuten gir det inntrykk av at lønnsmessig er det såvidt lite å hente ved en ansettelse i full stilling i forhold til innsatsen som kreves. Det kan derfor svare seg med en deltidsansettelse. På den annen side nærer vi ingen tvil om at mange flere deltidsansatte ville gå over i hele stillinger dersom lønnsnivået var akseptabelt, anfører N.S.F.

Konklusjon

N.S.F. har på linje med de andre organisasjoner i møtene med Regjeringen (kontaktordningen) valgt å ta hensyn til samfunnsøkonomien ved å vise moderasjon. N.S.F. konsentrerer seg derfor om de forhold som det var presserende å få endret på.

N.S.F. fremmet på denne bakgrunn et stillingskrav på grunnstigen for offentlig godkjent sykepleier med fokus på begynnerlønnen (lavlønsprofil). Dette valget grunnes i det vesentlige i de endrede økonomiske studievilkår for sykepleiere, anfører N.S.F.

Sykepleierne har vært plassert i l.trinn 9 - 16 fra 1. mai 1975. Det kunne således vært rimelig å kreve bedret lønnstrinn på topplønn. N.S.F. unnlot imidlertid å gjøre dette, noe som understreker forbundets sterke og nødvendige prioritering av grunnlønsplasseringen.

Kravet om grunnplassering i l.tr. 13 - 16 omfatter også ledende sykepleiere, spesialutdannede sykepleiere (rtg.sykepleiere, operasjonssykepleiere, anestesisykepleiere osv.) som har plassering i l.tr. 10 - 16. Til tross for at disse spesialutdannede sykepleierne har en videreutdanning på opptil 16 måneder, unnlot N.S.F. å reise særkrav for denne gruppen.

Ledende sykepleiere og spesialutdannede sykepleiere som har begynnerlønn i l.tr. 10, er en betydelig større gruppe enn offentlig godkjente sykepleiere som har begynnerlønn i l.tr. 9. Opprykket for de flestes vedkommende er derfor i henhold til Sentralforbundets tilbud to lønnstrinn, anfører N.S.F.

Det eneste justeringskravet N.S.F. fremmet i tillegg til grunnplassering for sykepleiere, var at jordmødre, helseøstere og psykiatriske sykepleiere som alle har en spesialutdanning godkjent av Sosialdepartementet, skulle lønnes likt i l.tr. 13 - 17. N.S.F. unnlot å fremme krav for alle syke-

pleierstillinger i mellomledersjiktet og toppsjiktet. N.S.F. peker også på at den moderasjon som er utvist ved kravet om en stige fra l.tr. 13 - 16 over åtte år, innebærer at sykepleierne vil stå på l.tr. 14 i fire år, mens det vanlige er å rykke opp et lønnstrinn hvert annet år.

For øvrig fremmet forbundet også en del krav om betimelige endringer i fellesbestemmelsene som ville belastet den økonomiske ramme for oppgjøret. Disse er etter hvert frafalt i den prosess partene har vært igjennom. Avstanden mellom det gjenværende krav om grunnplassering i lønnstrinn 13 - 16 over åtte år og foreliggende tilbud, er da relativt liten oppgjøret sett under ett.

Hvis dette krav tas til følge, vil det ikke i nevneverdig grad endre rammen for det kommunale oppgjør. Det bør også nevnes at i det foreliggende tilbud fra motparten ligger det at stillingsgruppen "ledende sykepleier" utgår. Denne endring er partene enige om, men derved fremskaffes det også en besparelse på ca. 5 mill. årlig ved at et 14 dagers gruppelederkurs for disse stillingsinnehavere utgår, anfører N.S.F.

N.S.F. finner det naturlig at den oppståtte forverring i nyutdannede sykepleieres realøkonomiske situasjon, som følge av myndighetenes totale endring av studievilkårene, blir forsøkt kompensert i tarifforhandlinger mellom partene.

N.S.F. påpeker at det foreliggende tilbud fra NKS om bedring av sykepleiernes lønnplassering representerer knapt 1/3 av de midler som innspares årlig på grunn av den endring som har skjedd ved overgang til selvfinansiering av utdanningen.

STILLINGSMERKNADER

I overenskomsten for perioden 1. mai 1978 til 30. april 1980 kap. 2, punkt 2, var det en sikringsbestemmelse for arbeidsledere. Denne innebar at arbeidsledere skulle ha en lønnplassering som lå ett lønnstrinn høyere enn lønnstrinnplasseringen for dem de var satt til å lede.

For sykepleiere medførte denne bestemmelse at avdelingsjordmor (stillingskode 6473) i realiteten var plassert i lønnstrinn 18 siden jordmor etter gammel avtale (stillingskode 6209) var plassert i opprykksstigen lønnstrinn 10 - 17 over 14 år. Tilsvarende forskyvning skjedde for overjordmor (kode 0932) som kom i lønnstrinn 19, og for ledende helsesøster til l.tr. 18 (stillingskode 6269) siden helsesøster (stillingskode 6185) hadde en opprykksstige fra lønnstrinn 11 - 17 over 14 år.

Under årets forhandlinger var det enighet om at sikringsbestemmelsen skulle falle bort. Avdelingsjordmor (ny avtale, kode 6473) og ledende helsesøster (ny avtale kode 6269) fikk direkte plassering i lønnstrinn 18, mens overjordmor (ny avtale, kode 7136) fikk direkte plassering i lønnstrinn 19.

Både helsesøster og jordmor er blant de offentlig godkjente spesialutdanninger for sykepleiere. De fikk den ovennevnte lønns plassering 1. mai 1977. Den tredje av de offentlig godkjente spesialutdanninger, psykiatrisk sykepleie, fikk imidlertid ikke tilsvarende lønns plassering den gangen, anfører N.S.F.

I årets oppgjør ble denne skjevhet rettet opp, slik at alle tre i tilbudet har fått plassering med begynnerlønn i lønnstrinn 13 og topplønn i lønnstrinn 17 etter åtte år. Det ble derfor aktuelt med direkte plassering i lønnstrinn 18 også for avdelingssykepleier i psykiatrisk institusjon (ny avtale, kode 6979) og for oversykepleier i psykiatrisk institusjon (kode 6980) hvor plasseringen ble lønnstrinn 19.

I avtalen for perioden 1. mai 1978 til 30. april 1980 hadde oversykepleier (kode 0947) og overjordmor (kode 0932) en merknad om at der det var krevet for stillingen, skulle det gis et lønnstrinn i tillegg for administrasjonsutdanning fra Norges Sykepleierhøyskole. Det samme gjaldt for avdelings- sykepleier (kode 0095) og avdelingsjordmor (kode 6473).

Hvorvidt denne merknaden fortsatt skulle gjelde for avdelings- jordmor/overjordmor ble ikke berørt i forhandlingene. Heller ikke tok noen av partene opp spørsmålet om merknaden skulle bortfalle for avdelingssykepleier/oversykepleier i psykiatrisk institusjon.

N.S.F. gikk ut fra, som en selvfølge, at merknadene skulle bibeholdes for disse stillingsgruppene.

Ved redigeringen av den nye hovedoverenskomsten etter forhandlingene merket N.S.F. at flere stillingskoder var blitt splittet i to. Dette gjaldt spesielt for vårt vedkommende stillingskategoriene avdelingssykepleier og oversykepleier ved psykiatrisk institusjon/avdeling med utdanning fra spesial- skole i psykiatrisk sykepleie, som hadde fått eget stillings- kodennummer og egen lønnstrinns plassering, henholdsvis kode 6979 og lønnstrinn 18 og kode 6980 og lønnstrinn 19. Merknadene om tillegg for administrativ utdanning var ikke med.

Det samme var tilfelle med avdelingsjordmor (ny kode 6437) og overjordmor (ny kode 7136).

Det har hele tiden vært N.S.F.s klare oppfatning at denne merknaden fortsatt skulle gjelde for stillingskategoriene avdelingssykepleier/avdelingsjordmor og oversykepleier/over- jordmor, uansett arbeidsfelt.

IVERKSETTELSES DATO FOR TARIFFAVTALEN

Den tariffavtalen Rikslønnsnemnda skal behandle for Norsk Sykepleierforbunds medlemmer, er for perioden 1. mai 1980 til 30. april 1982. Norsk Sykepleierforbunds påstand er at tariffavtalen gjøres gjeldende for denne perioden. Dette innebærer at virkningsdatoen er 1. mai 1980.

Norske Kommuners Sentralforbund har i det vesentlige anført:

Organisasjonsstrukturen i den kommunale sektor.

I den kommunale sektor har man f.t.ca.180.000 arbeidstakere. Organisasjonsmessig sett fordeler disse seg på en rekke større og mindre organisasjoner som hver for seg har tariffavtale med kommuner og fylkeskommuner gjennom Norske Kommuners Sentralforbund.

De største organisasjonene er følgende:

Norsk Kommuneforbund ca.97.000

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund ca.8.000

Norsk Sosionomforbund ca.1.500

Disse 3 organisasjonene som omfatter i alt 106.500 arbeidstakere, er tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge og samarbeider meget intimt under tariffoppgjørene i den kommunale sektor.

Videre:

Norsk Sykepleierforbund ca.15.500

Norsk Hjelpepleierforbund ca.12.000

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - Seksjon kommune ca. 14.000

De resterende ca.32.000 er fordelt på 14 forskjellige organisasjoner med landsomfattende tariffavtaler samt noen mindre lokal avtaler. Uorganiserte arbeidstakere er også med i dette tallet. Medlemstallet i de 14 nevnte organisasjoner i den kommunale sektor varierer fra ca.4.000 til snaut 200.

Den organisasjonen denne tvist angår, Norsk Fysiokjemikerforbund, omfatter ca.900 arbeidstakere i kommuner og fylkeskommuner.

I de tall som er tatt inn foran er ansatte i Oslo og Bærum kommuner ikke tatt med. Disse arbeidstakerne får sine lønns- og arbeidsvilkår fastsatt i egne tariffavtaler direkte med de nevnte kommuner. Heller ikke er undervisningspersonalet i grunnskolen og den videregående skole tatt med, etter som disse får lønns- og arbeidsvilkår fastsatt i forhandlinger med Staten, fremholder Norske Kommuners Sentralforbund.

Den praktiske gjennomføringen av forhandlingene ved tariffrevisjonen 1980.

Man har - ikke minst av praktiske grunner - søkt å få organisasjonene til å opptre i fellesskap i større eller mindre grupper. Ved årets tariffoppgjør har man forhandlet med tre grupper:

1. LO-Organisasjonene samt Norsk Sykepleierforbund og Norsk Lærerlag.

2. Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - Seksjon kommune, Norges Ingeniørorganisasjon - NITO og Norsk Hjelpepleierforbund samt Norske Fysioterapeuters Forbund og Norsk Fysiokjemikerforbund.
3. Diverse organisasjoner tilsluttet AF

Forhandlingene er gjennomført på den måten at likelydende tilbud er gitt alle berørte organisasjoner. De tilbud som er gitt til Norsk Fysiokjemikerforbund er således identiske med de tilbud som er gitt de øvrige organisasjoner.

Økonomisk ramme ved tariffrevisjonen.

Tariffrevisjonen i den offentlige sektor bygger direkte på meklingsresultatet LO/NAF, understreker Norske Kommuners Sentralforbund.

Den økonomiske rammen for oppgjøret i den private sektor utgjør 8% på årsbasis. Det er i denne forbindelse bl.a. forutsatt at lønnsglidningen i løpet av 1980 ikke skal overstige 3% i gjennomsnitt.

Den økonomiske rammen for oppgjøret i det offentlige er beregnet til 8,66% på årsbasis i Staten og 9,53% på årsbasis for kommunesektoren, eller h.h.v. 13% og 14,3% pr. dato. I tillegg kommer for begge sektorer rammen for ikke gjennomførte justeringsforhandlinger i tariffperioden 1978 - 80. Rammen for disse justeringer er på 0,4% på årsbasis eller 0,6% pr. dato. Årsaken til at den offentlige sektor har fått en noe høyere ramme enn rammen i den private sektor, er den såkalte mindre-lønnsutvikling i den offentlige sektor i perioden 1.5.78 - 30.4.80. Forøvrig er tallene man opererer med i den private sektor og i den offentlige sektor ikke fullt ut sammenlignbare på grunn av forskjellige oppgjørsformer.

Når den kommunale sektor har kommet ut med en høyere ramme enn Staten, har dette sin årsak i at årets oppgjør har en markert lavtlønnsprofil. En slik profil slår kostnadsmessig meget sterkere ut i den kommunale sektor, fordi man i denne sektor relativt sett har et betydelig større antall arbeidstakere i stillinger som er plassert i den nedre del av lønnsregulativet anfører Norske Kommuners Sentralforbund.

Justeringsforhandlingene pr. 1.5.1980.

Rammen for justeringsforhandlingene pr.1.5.80 utgjør 0,2% i årsvekst eller 0,3% pr. dato som inngår i totalrammen for årets oppgjør. Hertil kommer den tidligere omtalte pott fra tariffperioden 1978 - 80 slik at man tilsammen hadde en justeringsramme pr.1.5.80 på 0,6% på årsbasis eller 0,9% pr. dato, fremholder Norske Kommuners Sentralforbund.

På kommunesektoren ble det etter krav fra de toneangivende organisasjoner enighet om å føre justeringsforhandlinger samtidig med selve tariffrevisjonen 1980. I Staten valgte men en annen fremgangsmåte, nemlig å la disse justeringsforhandlingene utstå til etter tariffrevisjonen.

Norske Kommuners Sentralforbunds anførsler forts.

Den markerte lavtlønnsprofil ved årets tariffoppgjør er i hovedsak gjennomført i form av justeringer av de laveste lønnsstigene. Lavtlønnsprofilen er i rammen for tariffrevisjonen 1980 beregnet til 1% i årsvekst eller 1,5% pr. dato i kommunesektoren. fremholder Norske Kommunera Sentralforbund.

Justeringsforhandlingene for kommunesektoren er gjennomført ved en tilpassing av lønnsstiger etter det markerte lavtlønnsoppgjøret og en justering av det kommunale ledersjikt. Justeringsresultatet er inntatt i forslaget til stillingsregulativ i forhandlingsprotokollene.

Økonomiske utslag av de fremsatte tilbud.

Forhandlingsforslaget inneholder følgende endrede lønns-trinnsplasseringer:

1. Offentlig godkjent sykepleier (herunder bedriftssykepleier og spsialelev)

År	Forslag	Nåv. plass.	Antall still. (Deltid omregnet)
0	12	9	532
2	13	10	697
4	14	11	491
6	15	12	430
8	16	14	410
10		16	1362

2. Ledende sykepleier (herunder spesialutd. sykepl. m.fl.)

År	Forslag	Nåv. plass.	Antall still.
0	12	10	179
2	13	11	733
4	14	12	761
6	15	13	660
8	16	14	514
10		16	1577

3. Spesialutd. sykepl. i psykiatri, ass. overjordmor

År	Forslag	Nåv. plass.	Antall still. (anslag)
0	13	10	
2	14	11	15
4	15	12	15
6	16	13	15
8	17	14	16
10		16	32

Norske Kommuners Sentralforbunds anførsler forts.

4. Jordmor, distr. jordmor

År	Forslag	Nåv. plass.	Antall still.
0	13	10	9
2	14	11	18
4	15	12	44
6	16	13	52
8	17	14	41
10		16	80
14		17	219

5. Helsesøster (lærer)

År	Forslag	Nåv. plass.	Antall still.
0	13	11	4
2	14	12	1
4	15	13	21
6	16	14	64
8	17	15	61
10		16	146
14		17	360

6. Ledende helsesøster, ass. fylkeshelsesøster, avdelingsjordmor, avd.sykepl. ved psyk. avd. med spesialutd.

Forslag: direkte plassering i ltr. 18.

Nåv. plass.: ltr. 17 med sikringsbestemmelse.

Berører meget få, ikke beregnet.

7. Overjordmor, oversykepleier ved psyk. avd. med spes.utd.

Forslag: Direkte plassering i ltr. 19.

Nåv. plass.: ltr. 18 med sikringsbestemmelse.

Berører meget få, ikke beregnet.

8. Samme endringer i fellesbestemmelsene som for øvrige organisasjoner.

Beregnet til 0,2% i gjennomsnitt.

9. Samme regulativ som øvrige organisasjoner.

+ 11,3% samt et kronetillegg i ltr. 12-20.

Beregning

Deltidsstillingene er antatt i gjennomsnitt å representere $\frac{1}{2}$ stilling, fremholder Norske Kommuners Sentralforbund.

Ialt ca. 18 000 arbeidstakere, omregnet til hele stillinger ca. 13 500 stillinger. Total lønnsmasse i den kommunale sektor: kr. 1 050 0 millioner. Totalt antall hele stillinger: 136213.

Sykepleiernes lønnsandel:

$$\frac{1\ 050\ 0\ \text{mill.} \cdot 13\ 500}{136213} = \underline{1\ 040,6\ \text{mill.}}$$

Virkning av pkt. 1, 2, 3, 4 og 5:

9	12:	532	•	6886	=	3.663.352
10	12:	179	•	4792	=	857.768
10	13:	706	•	7872	=	5.557.632
11	13:	737	•	5667	=	4.176.579
11	14:	524	•	8752	=	4.586.048
12	14:	752	•	6165	=	4.697.730
12	15:	489	•	9303	=	4.549.167
13	15:	681	•	6223	=	4.237.863
13	16:	67	•	9388	=	628.996
14	16:	988	•	6303	=	6.227.364
14	17:	57	•	9595	=	546.915
15	17:	61	•	6457	=	393.877
16	17:	258	•	3292	=	849.336
17	18:	25	•	4179	=	104.475
18	19:	10	•	4216	=	42.160
						41.119.262

%-vis utslag:

$$\frac{100\% \cdot 41.119.262}{1040,6\ \text{mill.}} = 3,95\%$$

Virkningen av kronetillegget på regulativet:

Antall stillinger i l.tr. 12 - 20 etter forslaget:

L.tr.	12	:	711		x	400	=	284.400
"	13	:	1443		x	900	=	1.298.700
"	14	:	1286		x	750	=	964.500
"	15	:	1170		x	700	=	819.000
"	16	:	3994		x	650	=	2.596.100
"	17	:	3589		x	600	=	2.153.400
"	18	:	807		x	450	=	363.150
"	19	:	275		x	300	=	82.500
"	20	:	58		x	150	=	8.700
								8.570.450

%-vis utslag:

$$\frac{100\% \cdot 8.570.450}{1040,6\ \text{mill.}} = 0,82\%$$

Norske Kommuners Sentralforbunds anbeføler forts.

Samlet utslag pr. 1.5.80 blir etter dette anbeføler NKS:

Regulativ	11,30%
Kronetillegg	0,82"
Endringer i lønnstrinnspl.	3,95"
Feillesbestemmelser	0,20"
	<hr/>
	16,27%

Som tidligere nevnt er rammen (gjennomsnittssøkningen) i den kommunale sektor beregnet til 14,9 % pr. 1.5.1980^x

Særskilt om stillingeplasseringen.

Man har ved årets tariffoppgjør søkt å samle endel stillinger i mellomsjiktet - både i og utenfor helsesektoren - i 2 grupper. Denne gruppesamlingen fremgår av vedlegg 13. Av denne oversikten vil det fremgå at stillingen som off. godkjent sykepleier (grunnstillingen) er plassert sammen med bl.a. fysioterapeut, førskolelærer, fysiokjemiker III, barnevernspedagog, vernepleier, ergoterapeut m.fl.

Med unntak av Norsk Fysiokjemikerforbund er denne gruppeinndelingen nå fastlagt i tariffavtaler med alle øvrige berørte arbeidstakerorganisasjoner. Med Norsk Lærerlag skjedde dette ved Rikslønnsnemndas kjennelse av 31. juli 1980 i sak nr. 3/1980. Med de øvrige organisasjoner har man kommet til enighet gjennom forhandling/mekling.

Ved årets tariffoppgjør var bedring av sykepleiernes begynnerlønn et høyt prioritert krav. Dette ble imøtekommet i betydelig grad ved at begynnerlønnen ble hevet med 3 lønnstrinn fra l.tr. 9 til l.tr. 12. Dette første til forskyvninger oppover i stigen slik at et betydelig antall sykepleiere har fått sin lønns plassering bedret. Som en illustrasjon på effekten av dette sammen med de generelle tillegg har man nedenfor en oversikt som viser den prosentltvise økningen forhandlingsforslaget innebærer for endel sykepleiere med inntil 10 års ansiennitet:

År	0	2	4	6	8	10
Off. godkjent sykepleier	25,8%	28,0%	28,8%	29,0%	22,5%	12,2%
Spesialutd. + ledende sykepleier	21,2%	23,3%	23,5%	22,9%	22,5%	12,2%
Psykiatrisk sykepleier	28,1%	28,8%	29,0%	28,2%	27,2%	17,0%
Helsesøster	23,3%	23,5%	22,9%	22,5%	22,2%	17,0%
Jordmor	28,1%	28,8%	29,0%	28,2%	27,2%	17,0%

x kommer De beregninger Sentralforbundet har foretatt viser som nevnt at sykepleierne som gruppe etter forhandlingsforslaget^x bedre ut enn den gjennomsnitt på 14,9% som rammeberegningen skulle tilsi. Endel beregninger man kjenner til fra enkelte sykehus bekrefter dette.

Norske Kommuners Sentralforbunds anførsler forts.

Noen av de endringer som er foreslått lar seg ikke forhåndsberegne. Man har f.eks. fått en endring av ansiennitetsbestemmelsene som medfører at sykepleiere som har vært i offentlig tjeneste før sykepleiereksamen, skal ha slik tjeneste godskrevet i sin ansiennitet. Videre har man tatt bort det faste nattillegget og erstattet det med kronetillegg. Dette vil gi betydelige tillegg til de sykepleiere som er ansatt i nattvaktstillinger, fremholder **Norske Kommuners Sentralforbund.**

Sikringsbestemmelsen

Om den omtalte sikringsbestemmelsen viser Norske Kommuners Sentralforbund til B-rundskriv nr. 38/1978 F.

Sikringsbestemmelsen sa ikke noe konkret om endret lønnstrinns-plassering, men var ment å sikre at arbeidslederen rent faktisk skulle være plassert ett lønnstrinn over den lønnstrinns-plassering som høyest plassert underordnet hadde. Dersom en slik relasjon allerede forelå på grunn av andre regler i tariffavtalen, hadde sikringsbestemmelsen ingen virkning.

Eksempel: Avdelingsjordmor var etter avtalen plassert i l.tr. 17. Dersom det var krevet utdanning fra en av administrasjonslinjene ved Norges Sykepleierskole og vedkommende stillingsinnehaver hadde slik utdanning, skulle vedkommende etter tariffavtalen ha et ekstra lønnstrinn d.v.s. l.tr. 18. Dermed var vedkommende allerede sikret et lønnstrinn over toppl plassering av jordmor (l.tr. 17), og sikringsbestemmelsen fikk ingen virkning.

Ved tarifforhandlingene pr. 1.mai 1980 var partene enige om å ta ut sikringsbestemmelsen. For at ingen arbeidstakere av den grunn skulle gå ned i lønn, satte man fram tilbud om fast omplassering av en del stillinger i stillingsregulativet, jfr. tilbud av 28. april 1980 pkt. 8, fremholder Norske Kommuners Sentralforbund.

I tillegg til de fire stillinger som sikringsbestemmelsen hadde hatt virkning for, ble ytterligere to stillinger tatt med nemlig avdelingssykepleier og oversykepleier ved psykiatrisk avdeling med spesialutdanning i psykiatrisk sykepleie. Dette var en følge av grunnstigen for sykepleiere med spesialutdanning i psykiatrisk sykepleie ble forbedret slik at topplønn ble l.tr. 17.

På den bakgrunn og med den hensikt tilbudet om endring av disse 6 sykepleierstillinger ble framsatt, nemlig å forhindre at noen sykepleier som følge av at sikringsbestemmelsen ble tatt ut gikk ned i lønnstrinns plassering, mente man at det var en selvfølge at ytterligere opprykk som følge av administrativ utdanning ikke skulle skje. Dette ble senere redaksjonelt fulgt opp ved at den opprinnelige merknad om et ekstra lønnstrinn ble tatt ut, fremholder Norske Kommuners Sentralforbund.

Generelt til tvisten.

Etter Norske Kommuners Sentralforbunds syn har man kommet fram til en rimelig fordeling overfor de enkelte grupper ved årets tariffrevisjon. Dette gjelder både grupper som hører til lavtlønns sjiktet, mellom sjiktet og det høyere sjikt.

Selv om det er lagt vekt på å tilgodese lavtlønnsgruppen, innebærer årets tariffoppgjør at det generelle tillegget er gitt med et likt prosenttillegg på alle trinn i regulativet. Dessuten er det som nevnt foran gitt et varierende kronetillegg f.o.m. l.tr. 12 t.o.m. l.tr. 20 varierende fra kr. 900,- til kr. 150,-. Dette tillegget vil Norsk Sykepleierforbunds medlemmer dra nytte av i meget stor grad, **anfører N.K.S.**

Videre er det gitt betydelige lønnstrinnsjusteringer på mellom sjiktet. Som det vil fremgå av foranstående, vil dette få betydning for et meget betydelig antall av Norsk Sykepleierforbunds medlemmer i det et betydelig antall får opprykk på to eller flere lønnstrinn.

Til tross for at man ved årets tariffoppgjør har prioritert lavtlønns sjiktet, har allikevel Norsk Sykepleierforbund - som stort sett har sine medlemmer i mellom sjiktet under forhandlinger og mekling fått tilbud som ville sikret deres medlemmer et resultat som er klart bedre enn det gjennomsnittet av kommunale/fylkeskommunale arbeidstakere har oppnådd.

På den kommunale sektor må tariffoppgjøret med de forskjellige arbeidstakerorganisasjoner sees som en helhet, og det må også sees i sammenheng med oppgjøret i Staten og oppgjøret LO/NAF. Av hensyn til dette helhetssyn må Norske Kommuners Sentralforbund advare mot at Rikslønnsnemnda overfor Norsk Sykepleierforbund gjør noen endringer i de tilbud som er satt fram og som i størrelse og relasjoner er akseptert av et meget stort antall arbeidstakerorganisasjoner.

Dersom en organisasjon på den kommunale sektor skulle oppnå mer enn de øvrige arbeidstakerorganisasjonene, har disse tatt klart forbehold om at det skal opptas nye forhandlinger, se pkt. nr. 14 i forhandlingsprotokollen inntatt bakerst i A-rundskriv nr. 6/1980 F, **anfører N.K.S.**

Rikslønnsnemndas flertall

Christiansen, Alexander, Hernes og Tvetter
med tilslutning av Lien skal bemerke:

Twisten gjelder revisjon av tariffavtalen mellom Norsk Sykepleierforbund og Norske Kommuners Sentralforbund.

Norsk Sykepleierforbund (NSF) har vel 16 000 medlemmer som omfattes av forhandlingene med Norske Kommuners Sentralforbund (N.K.S.). Totalt er det ca 180 000 arbeidstakere i den kommunale sektor - i dette tallet er ikke inkludert de ansatte i Oslo og Bærum samt undervisningspersonale i grunnskolen og videregående skoler. Dessuten er heller ikke ca 30 000 uorganiserte hjemmehjelpere medregnet.

N.K.S. har ved vårens oppgjør forhandlet med ca 20 arbeidstakerorganisasjoner.

Forhandlingene har vært gjennomført ved at likelydende tilbud har vært gitt til alle de berørte organisasjoner.

26. april 1980 kom N.K.S. fram til et anbefalt forhandlingsforslag med bl.a. Norsk Kommuneforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Norsk Sosionomforbund, Norsk Sykepleierforbund, Norsk Lærerlag, Norges Ingeniørorganisasjon - NITO, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - Seksjon Kommune, Norsk Hjelpepleierforbund, Norges Sivilingeniørers Forening, Den norske tannlægeforening, Den norske veterinærforening, Norges Juristforbund, Norske Arkitekters Landsforbund, Norsk Psykologforening og Yngre Lagers forening.

Forhandlinger om sentrale justeringer og normeringer ble i den kommunale sektor ført samtidig med revisjon av hovedtariffavtalen. Det anbefalte forhandlingsresultat omfattet derfor både revisjon av hovedtariffavtalen og justeringer/normeringer.

Forhandlingsforslagene ble, med unntak for Norsk Lærerlag og Norsk Sykepleierforbund, vedtatt av de respektive organisasjoner.

I Norsk Lærerlag stemte 59 % nei til forslaget mens 41 %

stemte ja. Tvisten mellom Norsk Lærerlag og N.K.S. ble ved provisorisk anordning bragt inn for Rikslønnsnemnda og avgjort ved kjennelse 31. juli 1980. Med den

norske lægeforening, Norsk Fysiokjemikerforbund og Norske Fysioterapeuters Forbund kom det til brudd i forhandlingene. Tvisten med Norske Fysioterapeuters Forbund er senere løst gjennom mekling hos Riksmeklingsmannen og tvisten med Den norske Lægeforening vil bli søkt løst ved mekling. Tvisten med Norsk Fysiokjemikerforbund er til behandling i Rikslønnsnemnda etter at partene ble enige om at tvisten skulle avgjøres ved frivillig voldgift med Rikslønnsnemnda som voldgiftsnemnd.

Under den prosess partene har vært igjennom har NSF frafalt en del krav. De krav som gjenstår gjelder et stillingskrav på grunnstigen for offentlig godkjent sykepleier med særlig vekt på begynnerlønnen og visse stillingsmerknader for en del stillingskategorier. Kravet om økt begynnerlønn ut over tilbudet, er i det vesentlige begrunnet med de endrede økonomiske studievilkår for sykepleierne.

NSF har lagt fram omfattende beregninger om lønnsutviklingen for sykepleierne. Det gjelder såvel reallønnsutviklingen for sykepleiere som sammenlikning med andre yrkesgrupper og veksten i samfunnsøkonomien.

Oppgjøret mellom NSF og N.K.S. er en del av årets inntektsoppgjør. Dette oppgjøret er meget omfattende. De fleste grupper i samfunnet berøres av det. Myndighetenes opplegg har tatt sikte på at de enkelte grupper skal få en mest mulig ensartet behandling.

I den private sektor kom LO og N.A.F. etter mekling fram til et anbefalt forslag som ble vedtatt ved uravstemning.

Som ledd i arbeidet med å komme fram til et resultat i meklingen fremmet Regjeringen forslag om en rekke offentlige tiltak i forbindelse med oppgjøret. Forslagene omfattet reduksjon i inntektsskatten i 1980, økt adgang til fradrag for fagforeningskontingent i inntekten før beskatning og økt barnetrygd fra 1. mai 1980. Til sammen utgjør den økonomiske ramme for tiltakene 1 400 millioner kroner i 1980.

Regjeringens forslag som var betinget av at de anbefalte forslag i tariffoppgjøret ble vedtatt, har fått Stortingets tilslutning.

LO/N.A.F.-oppgjøret, sammen med det såkalte lønnsoverhenget fra 1979 og lønnsglidningen i 1980, forutsettes å gi en lønnsvekst på 8 % i gjennomsnitt fra 1979 til 1980.

Oppgjøret er i hovedsak basert på et generelt tillegg på kr 1,79 pr time og at det etableres en lavlønsordning med lavlønnstillegg fra 1. april, kombinert med en garantiordning fra 1. oktober 1980. Det generelle tillegget tilsvarer ca 5,2 % eller omlag halvparten av den totale ramme. Lavlønnstillegget gis med varierende satser fra kr 0,50 til maksimalt kr 3,00 pr time for dem som kommer inn under ordningen.

Stortinget har gitt nødvendig bevilgning til den lønnsregulering for de statsansatte som følger av avtalen mellom staten og Statstjenestemannskartellet og Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - Seksjon Stat.

Ved Rikslønnsnemndas kjennelse er samme avtale med virkning fra 30. mai 1980 gjort gjeldende mellom AF og staten. Det forhandlingsresultat som er kommet fram til mellom staten og tre av organisasjonene bygger på rammen for LO/N.A.F.-oppgjøret.

Den økonomiske ramme for statsoppgjøret er beregnet til 9,06 % på årsbasis som svarer til 13,6 % pr 1. mai 1980.

Kommuneoppgjøret bygger også direkte på LO/N.A.F.-oppgjøret. Som ved statsoppgjøret er det tatt hensyn til at de offentlige ansatte har hatt en svakere lønnsutvikling i forrige tariffperiode enn arbeidstakerne i den private sektor.

Den økonomiske rammen er i kommuneoppgjøret på årsbasis beregnet til 9,93 % og pr 1. mai 1980 til 14,9 %.

Dette fordeler seg slik:

	Årsbasis	Pr 1. mai 1980
Generelt tillegg	7,53 %	11,3 %
Fellesbestemmelsene	0,13 %	0,2 %
Justeringer	0,60 %	0,9 %
Lavlønn	1,67 %	2,5 %
	<hr/>	<hr/>
	9,93 %	14,9 %

Kommuneoppgjøret har en noe videre ramme enn statsoppgjøret. Dette skyldes i vesentlig grad at det i kommunesektoren er flere ansatte som omfattes av de særlige lavlønnsordninger.

Ved årets tariffrevisjon i kommunesektoren ønsket NSF i likhet med LO, et lønnsoppgjør som bl.a. tok sikte på å bedre de lavlønntes situasjon. Rikslønnsnemndas flertall konstaterer at dette synspunkt ved forhandlingene i betydelig grad har vunnet fram. Lavlønnsprofilen i kommuneoppgjøret kommer først og fremst til uttrykk gjennom justeringene av de laveste lønnsstigene.

Hovedtyngden av NSF's medlemmer i dette tariffområdet finner seg imidlertid i mellomsjiktet hva lønninger angår. På tross av den lavlønnsprofilen oppgjøret som helhet har, er det i betydelig grad tatt hensyn til den gruppe NSF forhandler for. Det generelle tillegget er således ved dette oppgjøret gitt med en lik prosentsats (11,3) på alle lønns-trinn. Det anbefalte forhandlingsresultatet innebærer dessuten at det i ltr. 12-20 gis et varierende krone-tillegg.

Nemndas flertall tar til etterretning ønsket om at det skal være et så godt samsvar som råd er mellom de økonomiske rammer som legges til grunn for oppgjøret i den private og i den offentlige sektor, og at den økonomiske ramme i kommuneoppgjøret ut fra dette er satt til 14,9 % pr 1. mai 1980 (9,93 % på årsbasis).

Nemndas flertall viser til at NSF's krav er imøtekommet i et omfang som gir forbundets medlemmer et tillegg som i

gjennomsnitt ligger omlag 1,4 prosent-enheter over det gjennomsnittlige tillegg for alle kommuneansatte. Herunder er kravet om økt begynnerlønn for sykepleierne imøtekommet i betydelig grad ved at begynnerlønnen er hevet med tre lønns-trinn, fra ltr. 9 til ltr. 12. Den forskyvning dette medfører oppover i stigen fører til at et betydelig antall sykepleiere får bedret sin lønns plassering.

Rikslønnsnemndas flertall er av den oppfatning at de enkelte deler av forhandlingsresultatet må sees i sammenheng. De justeringskrav NSF har fremmet for sykepleierne må vurderes på bakgrunn av hva som ellers er oppnådd. Rikslønnsnemndas flertall finner også å måtte legge betydelig vekt på at det samme anbefalte forhandlingsresultat er vedtatt av organisasjoner som representerer hovedtyngden av medlemmene innen kommunesektoren.

Alle disse forhold tatt i betraktning er Rikslønnsnemndas flertall kommet til at krav om ytterligere tillegg ikke kan tas til følge.

Rikslønnsnemndas flertall har ikke kunnet legge avgjørende vekt på de økonomiske beregninger vedrørende lønnsutviklingen m.v. som NSF har lagt fram. Det kan reises en rekke innvendinger mot måten beregningene er foretatt på. Det er imidlertid av betydelig interesse å få fram slike beregninger basert på et grunnlag som aksepteres av begge parter. N.K.S. har tilbudt seg å samarbeide med NSF om slike beregninger foran neste tariffrevisjon. Flertallet regner med at det vil bli gjort.

Under meklingen hos Riksmeklingsmannen i tida 19.-26. august 1980 foreslo Riksmeklingsmannen at forhandlingsresultatet skulle suppleres med nærmere presiseringer i fire punkter. Rikslønnsnemnda er enig i disse presiseringer.

Presiseringene har følgende ordlyd:

1. Riksmeklingsmannen forutsetter at partene vurderer spesielt lønns plasseringen for spesialutdannete sykepleier i

forbindelse med justeringsoppjøret pr 1. januar 1981.

2. Riksmeklingsmannen konstaterer at det i tariffperioden skal nedsettes et utvalg med representanter fra Norske Kommuners Sentralforbund og arbeidstagerorganisasjonene som i tariffperioden bl.a. skal vurdere nærmere spørsmål vedrørende overtid og avspasering for arbeidstakere i ledende stillinger. Riksmeklingsmannen forutsetter at dette også skal omfatte Norsk Sykepleierforbund.
3. Riksmeklingsmannen tilrår at 1 års utdanning i sykehusadministrasjon ved Norges Kommunal- og Sosialskole likestilles med utdanning fra Norges Sykepleierhøyskole og Distriktshøyskolen vedrørende stillingskoder 6704-6708, 6895-6899, 7021,7139.
4. Riksmeklingsmannen forutsetter at beredskapsordning etter pkt. 2.13.4 i Hovedoverenskomstens del 2 ikke tas i bruk ved sykehjem uten at dette er drøftet mellom partene på forhånd. (Pkt. 2.13.4 i Hovedoverenskomsten tilsvarer tidligere § 8 pkt. 2c idel 2 om generelt beredskap for bestyrere."

Stillingsmerknader.

Under henvisning til Norsk Sykepleierforbunds anførsler vedr. "stillingsmerknader" har nemndas flertall, Alexander, Christiansen og Hernes under tvil kommet til at merknadene fortsatt skal gjelde.

Det synes bl.a. klart at dette punkt ikke er behandlet på tilfredsstillende måte under de forutgående forhandlinger.

Nemndas flertall har også lagt vekt på at merknadene har virket motiverende i retning av å skaffe seg en tilleggsutdanning, som saklig sett må ansees som viktig for den gruppen det gjelder.

Nemndas medlem Haraldseth slutter seg i det vesentlige til Rikslønnsnemndas flertall. Forsåvidt gjelder stillingsmerknaden må sammenliknbare grupper oppnå tilsvarende regulering ved første anledning.

Nemndas medlem Tveter med tilslutning av nemndas medlem Lien anfører at det her dreier seg om en generell innpassing av den tidligere sikringsbestemmelse i hovedoverenskomsten. Denne automatiske innpassing er ikke forutsatt å skulle medføre lønnstrinnsopptrykk utover det sikringsbestemmelsen tilsa. Tveter viser i den anledning til saksfremstillingen foran.

Mindretallet Bergenheim vil uttale:

NSF har i den skriftlige og muntlige redegjørelse overfor Rikslønnsnemnda påpekt den realøkonomiske situasjon for den vanlige offentlig godkjente sykepleier (grunnstilling). Dette i forhold til andre grupper, men særlig i forhold til offentlig godkjent sykepleier for bare noen år tilbake.

Mindretallet kan ikke slutte seg til flertallets vurderinger av lønnsutviklingen for sykepleierne i 70-årene. Som det fremkommer av NSF's prosesskrift sammenliknes sykepleiernes utvikling av lønsplassering med gjennomsnittslønn for menn i industrien. Hadde man foretatt en sammenlikning med gjennomsnittslønn for kvinner vil det fremkommet at sykepleierne hadde kommet dårligere ut av 70-årene, uten hensyntaken til de endrede studievilkår. I NSF's prosesskrift, kap. 4, er det ikke sykepleiernes inntekt, men deres lønsplassering som sees i forhold til en gjennomsnittslønn for menn fra 1970 til 1980. Under disse tidligere fremførte forutsetninger står det fortsatt ved lag at sykepleiernes lønsplassering ikke er blitt bedret i forhold til andre grupper, hvilket Stortinget og tidligere lønnsnemnder har forutsatt skulle skje. Jeg støtter imidlertid forslaget fra NKS, som flertallet har sluttet seg til, at det ved neste tariffrevisjon foretas beregninger basert på et grunnlag begge parter aksepterer.

Som det er fremført av NSF under forhandlingene, meklingen og i herværende lønnsnemnd er det de foretatte endringer av sykepleierstudentenes studievilkår som radikalt har forverret nyutdannede

sykepleiers realøkonomiske situasjon. Det må sies å være godt-gjort at sykepleier i grunnstillingen på lønnsstigen 12 - 16 over 8 år som foreslått fra arbeidsgiver og som flertallet av nemnda går inn for, med unntak av 0-årstrinnet, vil ligge realøkonomisk under 1976-nivået for sykepleier. Dette er en skjebne det ikke burde være noen enkelt yrkesgruppe forunt, kanskje særlig en yrkesgruppe det tør være alment akseptert skulle oppjusteres. Det er derfor beklagelig at lønnsnemndas flertall ved dette gir det inntrykk at de overfor en gruppe arbeidstakere som har fått forbud mot interessekamp i en slik situasjon, avgrenser seg til å stadfeste arbeidsgivers utilstrekkelige tilbud.

Sykepleiermangelen har i en årrekke vært meget stor. Dette har gitt en ytterligere belastning i arbeidssituasjonen for sykepleierne. Det er grunn til å understreke at det her er tale om et sørnorsk fenomen. Norge har blant de nordiske land både den høyeste utdanningskapasitet for sykepleierne og den laveste yrkesaktivitet. Dette er bemerkelsesverdig og det er grunn til å spørre om årsaken til dette.

Helsedirektoratet opplyser at pr. 1. oktober 1979 var yrkesaktiviteten 82 %. Men nær halvparten av de yrkesaktive er i deltidsstillinger. Derfor representerer prosenten i yrkesaktivitet totalt ca. 57 % i hele stillinger.

Uten tvil ville flere sykepleiere gå inn i heltidsstillinger dersom den økonomiske godtgjøringen var bedre. En del av den store sykepleiermangelen ville da kunne reduseres.

Mindretallet vil også vise til den skjevhet i lønnplasseringen for sykepleiere i forhold til andre yrker med tilsvarende utdanningslengde. I forslaget til ny tariffavtale av 26.4.80 er offentlig godkjent sykepleier med 3-årig grunnutdanning gitt plassering i lønnstrinn 12 stigende til 16 etter 8 år. Yrkesgrupper som f.eks. sosionom og ingeniør med 2 eller 3-årig teknisk skole er plassert i lønnstrinn 13 stigende til 17 etter 8 år.

Sykepleiere når ikke opp på det ovenfor skisserte lønnsnivå før de har gjennomgått en spesialutdanning av 2 års varighet. Det vil i praksis si at sykepleiere bruker 5 år på å få samme lønnplassering som f.eks. sosionomer bruker 3 år på. Sosionomenes arbeidsoppgaver ble dessuten tidligere ivaretatt av sykepleiere.

Det tas til etterretning at den økonomiske ramme for oppgjøret vil gi sykepleierne 1,37 / mer enn ^{prosentenheter} gjennomsnittet for det kommunale oppgjør.

Det er imidlertid grunn til å supplere denne fremstilling med at dette representerer kun 0,87 % ^{prosentenheter} i merkostnad for arbeidsgiver overfor sykepleierne i forhold til gjennomsnittet for oppgjøret. Dette forhold ligger i at partene er enige om å oppheve det tariffestestede "Gruppelederkurset" i forbindelse med tariffrevisjonen. Dette bør etter mindretallets oppfatning anses relevant, selv om "Gruppelederkurset" ikke ble beregnet ved sin innføring da det ikke ble beregnet økonomisk ramme av partene ved de aktuelle forhandlinger.

I forbindelse med at arbeidsgivers tilbud etterlater sykepleiere realøkonomisk dårligere enn i 1976, er det av betydning å se nærmere på årsaken til dette. Dette desto mer da årsaken, de endrede studievilkår, har gitt store innsparelser for arbeidsgiver. I størrelsesorden representerer innsparelsen av studieomleggingen ca. 66 millioner kroner årlig (1980 kroner),

(en del av dette fikk fylkeskommunene refundert fra statlige instanser). Lønstilbudet fra arbeidsgiver står ikke i forhold til disse innsparelser. Disse midler dekkes i dag av sykepleierne selv, hvilket bekreftes av den realøkonomiske analyse for sykepleiere i perioden 1976 - 1980.

På denne bakgrunn må NSF's krav om grunnlønnsplassering 13 - 16 over 8 år betegnes som et bemerkelsesverdig moderasjonskrav fra en yrkesgruppe.

NSF har på vegne av sine medlemmer frafalt betimelige krav om bedring av ubekvemstillegg. Videre er det åpenbart at denne sterke moderasjonen medfører at mye vil gjenstå til fremtidige revisjoner særlig når det gjelder lønnsplasseringene, men også fellesbestemmelsene.

En imøtekommelse av NSF's påstand vil ikke berøre den kommunale ramme nevneverdig, anslagsvis 0,05 - 0,07 %. I den forbindelse må det også anføres at en matematisk andel av oppgjørets totale ramme ikke kan benyttes ved herværende eller tilsvarende vurderinger. I motsatt fall ville det være en umulighet å rette opp skjevheter som har oppstått over tid. Det har da også i dette oppgjøret skjedd en forbedring utover gjennomsnittet på 14,9 % for flere grupper. En positiv relasjonsforskyving for sykepleiere på 1,37 / prosentenheter kan ikke under noen omstendighet sees å være tilstrekkelig

fordeling av oppgjørets totale ramme, da sykepleierne selv ved dette vil få en dårligere reallønn enn de hadde i 1976.

Jeg slutter meg til flertallets konklusjon angående NSF's påstand nr 2 om stillingsmerknadene. Når det gjelder lønnsstigen for offentlig godkjent sykepleier stemmer jeg for at NSF's påstand nr 1 legges til grunn for Rikslønnsnemndas kjennelse.

Ikraftttredelse.

Rikslønnsnemnda viser til at det er enighet mellom partene om at tariffavtalen mellom Norske Kommuners Sentralforbund og Norsk Sykepleierforbund skal gjøres gjeldende fra 1.mai 1980. Rikslønnsnemnda tar dette til etterretning.

SLUTNING

I

Det anbefalte forhandlingsforslag mellom Norsk Sykepleierforbund og Norske Kommuners Sentralforbund av 26. april 1980 med de presiseringer som fremgår av Riksmeklingsmannens møtebok fra meklingen 19., 25. og 26. august 1980 gjøres gjeldende som tariffavtale mellom partene for tariffperioden 1. mai 1980 - 30. april 1982.

II

Merknad om tillegg for administrativ utdanning fra Norges Sykepleierhøyskole, Kommunalskolen og tilsvarende fra Distriktshøyskole bibeholdes for:

- a) avdelingssykepleier i psykiatrisk avdeling/institusjon med spesialscole i psykiatrisk sykepleie (stillingskode 6979)
- b) oversykepleier i psykiatrisk avdeling/institusjon med spesialscole i psykiatrisk sykepleie (stillingskode 6980)
- c) avdelingsjordmor (stillingskode 6473)
- d) overjordmor (stillingskode 7136).

Ragnar Christiansen

Finn Alexander

Alf Hernes

Leif Haraldseth

Asbjørn Lien

Anne-Lise Bergenheim

Karl Walter Tvetter